

Vestingsteden

Vestingsteden zijn steden die in het verleden werden omringd met muren, wallen, bastions en andere verdedigingswerken. Deze moesten de burgerbevolking beschermen tegen aanvallen van buitenaf. Nederland heeft door de eeuwen heen te maken gehad met vele indringers. Al deze ongewenste bedreigingen en overheersingen hebben een blijvende stempel op ons land gedrukt. En met name op de steden die een functie hadden in onze landsverdediging: de Nederlandse Vestingsteden.

De tijden van hermetisch afgesloten stadspoorten zijn inmiddels lang vervlogen en de kruiddampen zijn allang opgetrokken. Gelukkig maar, want nu kan iedereen genieten van de schoonheid en charme van de vestingsteden en hun verdedigingswerken. Iedere stad heeft zo haar eigen verhalen te vertellen en ademt haar eigen sfeer uit.

Met deze brochure bieden wij u de gelegenheid om alle vestingsteden met de fiets (of te voet) te bezoeken. De route kan natuurlijk ook in gedeeltes worden afgelegd.

Overnachtingsmogelijkheden

Op een bijzondere locatie overnachten? Dat kan uiteraard in een van de prachtige vestingsteden. Iedere vestingstad heeft een divers aanbod van overnachtingsmogelijkheden, bijvoorbeeld op een camping, in een hotel of bed & breakfast. Voor verdere informatie en/of boeking verwijzen wij u naar het betreffende informatiepunt van de vestingstad waaraan u een bezoek wilt brengen. De gegevens van de informatiepunten staan onderaan genoemd. Voor meer informatie kunt u ook terecht op de website www.vestingsteden.nl

Stadswandelingen

Met de fiets of te voet aangekomen in een vestingstad, dan wilt u natuurlijk ook meer weten over de historie van deze stad. Alle vestingsteden bieden een stadswandeling aan. U kunt deze wandeling op eigen gelegenheid of onder leiding van een gids lopen. De wandelroutes zijn te verkrijgen bij de informatiepunten, u kunt hier ook terecht voor het boeken van een begeleide stadswandeling.

Meerdaagse arrangementen

De fietsroute langs vestingsteden biedt u de mogelijkheid om in etappes alle vestingsteden in uw eigen tempo te bezoeken. Om u een voorbeeld te geven hebben wij een aantal arrangementen voor u uitgewerkt.

Hellevoetsluis naar Hulst

Fietsen van Hellevoetsluis naar Hulst. Dit is een prachtige fietstocht langs de Zeeuwse kust van 146 km. Voordat u vertrekt uit de vestingstad Hellevoetsluis is het zeker de moeite waard om een bezoek te brengen aan het bezoekerscentrum de Veste. U kunt hier kennismaken met de geschiedenis van Hellevoetsluis. Het topstuk is de maquette van de vesting. Een van de belangrijkste monumenten binnen de vesting van Hellevoetsluis is het historisch droogdok, dat u gezien moet hebben. De bouw van dit eerste stenen droogdok van Nederland was het begin van een revolutionaire ontwikkeling binnen de scheepsbouw en scheepsreparatie. Daarom kan met recht worden gesproken van een monument van grote historische en industrieel archeologische waarde.

Afdalend langs de Zeeuwse kust komt u aan in Hulst. Uit de historische gegevens is op te maken dat de nederzetting omstreeks het jaar 1000 al bestond. De Vlaamse Graaf Philips heeft in 1180 Hulst handelsprivileges geschonken. De Baseliek van de H. Willibrordus ziet u op afstand al staan. Het gebouw is van 1200 en werd tussen 1460 en 1533 uitgebreid tot een stijlvol monument in Brabantse Gotiek.

informatiepunten

AMERSFOORT

VVV Amersfoort
Stationsplein 9-11
3818 LE Amersfoort
Tel.: 0900 112 2364
info@vvamersfoort.nl
www.amersfoort.nl

BERGEN OP ZOOM

VVV Brabantse Wal
Kortemeestraat 19
4611 TL Bergen op Zoom
Tel.: 0164 277 482
info@vvvbrabantsewal.nl
www.vvvbrabantsewal.nl

BRIELLE

Regio VVV Zuid-Hollandse eilanden
Turfkade 18
3231 AR Brielle
Tel.: 0181 411 586
arrangementen@vvvzhe.nl
www.zuid-hollandse-eilanden.nl

GEERTUIDENBERG

VVV-agentschap Geertruidenberg
Markt 46
4931 BT Geertruidenberg
Tel.: 0162 517 689
vvv@geertruidenbergdigitaal.nl
www.geertruidenbergdigitaal.nl

GORINCHEM

VVV Zuid-Holland Zuid
Grote Markt 17
4201 EB Gorinchem
Tel.: 0183 631 525
info@vvvgorinchem.nl
www.vvvgorinchem.nl

GRAVE

VVV agentschap Grave
Rogstraat 13
5361 GP Grave
Tel.: 0486 475 300
vvv.grave@12move.nl
www.toerismegrave.nl

GROENLO

VVV in Groenlo
Mattelierstraat 33
7141 BP Groenlo
Tel.: 0544 461 247
info@vvvgroenlo.nl
www.vvvgroenlo.nl
www.groenlovestingstad.nl

HELLEVOETSLUIS

Regio VVV Zuid-Hollandse eilanden
Oostzanddijk 3
3221 AL Hellevoetsluis
Tel.: 0181 312 318
hellevoetsluis@vvvzhe.nl
www.zuid-hollandse-eilanden.nl

'S-HERTOGENBOSCH

Regio VVV Meierij & Noordoost-Brabant
Markt 77
5211 JX 's-Hertogenbosch
Tel.: 0900 11 22 334
info@regio-vvv.nl
www.vvvdenbosch.nl

HULST

St. VVV Zeeuws-Vlaanderen
Vesting Hulst
Steenstraat 37
4561 AR Hulst
Tel.: 0114 315 221
hulst@vvvzvl.nl
www.vvvzvl.nl

NAARDEN

VVV Naarden
Adriaan Dortsmanplein 1b
1411 RC Naarden
Tel.: 035 694 28 36
naarden@vvvhollandsmidden.nl
www.vvvaarden.nl

RAVENSTEIN-MEGEN

Toer. Informatiecentr. Ravenstein
St. Luciastraat 2
5371 AS Ravenstein
Tel.: 0486 411 306
info@toerismerravenstein.nl
www.toerismerravenstein.nl

WEESP

Infokantoor VVV
Hoogstraat 10
1381 VS Weesp
Tel.: 0294 415 427
v.v.weesp@zonnet.nl
www.tourismeweesp.info

WILLEMSTAD

Toeristen- en Arrangementenbureau
Willemstad
Hofstraat 1
4797 AC Willemstad
Tel.: 0168 476 055
info@willemstadtoerisme.nl
www.willemstadtoerisme.nl

WOUDRICHEM

VVV Altena Biesbosch
Kerkstraat 37
4285 BA Woudrichem
Tel.: 0183 301 202
info@vvv-altenabiesbosch.nl
www.vvv-altenabiesbosch.nl

ZALTBOMMEL

Toeristisch Recreatief Informatie
Punt (TRIP)
Markt 10
5301 AL Zaltbommel
Tel.: 06 15 87 33 84
trip@zaltbommel.nl
www.rivierenland.nl

Hulst beschikt over De Keldermanspoort ook wel Dobbele Poort genoemd. Dit is een poort, gebouwd in 1506 en gelegen aan de noordzijde van de vesting, die een dubbele werking als land- en waterpoort had. De inwendige mens wordt heerlijk verwend in één van de gezellige restaurants in Hulst. De route is uiteraard ook van Hulst naar Hellevoetsluis af te leggen.

Amersfoort naar Groenlo

In het midden van het land is er een fietsroute van 133 km tussen de twee vestingsteden Amersfoort en Groenlo. Amersfoort biedt schilderachtige grachten en huizen aan een eeuwenlang onveranderd stratenpatroon. De historische kern is uitzonderlijk goed bewaard gebleven. U kunt een bezoek brengen aan de Koppelpoort uit het jaar 1425. Deze gecombineerde water- en landpoort maakte deel uit van de tweede omringing. De poort heeft nog het oorspronkelijke takelmechaniek. Bij rondleiding kunnen bezoekers dit bedienen. U kunt via het water ook kennismaken met de vestingstad Amersfoort door een rondvaart te maken door de binnenstad.

Na deze fikse fietstocht bent u aangekomen in de vestingstad Groenlo. Maak kennis met het stadje waar de historie opnieuw tot leven is gebracht. In 1277 kreeg Groenlo, dat vroeger Grol of Grolle heette, stadsrechten van Graaf Reinoud I van Zutphen. De stad was al vroeg een handelscentrum aan de weg Duitsland - Holland. In het Stadmuseum wordt uitgebreid aandacht besteed aan de Spaanse tijd, die op verschillende manieren her te beleven is. U kunt ook een kijkje nemen in de Oude Calixtuskerk, deze stamt uit de tijd kort na 785 en werd eind vijftiende eeuw in gotische stijl verbouwd tot de kerk zoals zij er nu uitziet. In en om Groenlo is de sfeer van de Tachtigjarige oorlog ook te proeven via twee historische fietsroutes of met een rit met de Vestingstad Express. De vestingstad Express is een treintje dat in een rit van ongeveer 1,5 uur niet alleen de vestingstad Groenlo laat zien, maar ook de bezienswaardigheden in de omgeving aandoet. Als afsluiting van de dag biedt Groenlo verschillende mogelijkheden om de nacht door te brengen.

Van Bergen op Zoom via Willemstad met de eindbestemming Geertruidenberg

Met de fiets 64 km door het Brabantse land. U heeft natuurlijk de mogelijkheid om te starten in Bergen op Zoom of Geertruidenberg, in Willemstad bieden wij u de gelegenheid om de nacht door te brengen in een van de faciliteiten die Willemstad heeft te bieden.

Bergen op Zoom is een typische Brabantse stad. Door de ligging aan de Schelde groeide Bergen op Zoom in de Middeleeuwen uit tot een welvarende handelsstad. In 1533 werden Stad en Land van Bergen op Zoom tot Markiezaat verheven. De vele belegeringen en gevechten, maar ook de weelde en rijkdom van de Markiezen komen in de vele monumenten, die de stad rijk is, weer tot leven. De historische panden vormen nu een uniek decor voor een indrukwekkend bezoek. U kunt een kijkje gaan nemen in het Markiezenhof, het voormalig woonpaleis van de heren en markiezen van Bergen op Zoom. Hier is nu een museum gevestigd. U moet zeker het oudste monument van de stad gezien hebben. De Lievevrouwenpoort dateert uit de 14e eeuw en is één van de weinig overgebleven voorbeelden van stadspoorten zoals die in de Middeleeuwen in Nederlandse steden te vinden waren.

Enmaal aangekomen in Willemstad waant u zich in tijden van weleer. Het complete stadsdeel binnen de verdedigingswallen, de wallen zelf en het schootsveld zijn namelijk in 1970 tot beschermd stadsgezicht verklaard. Hoe is Willemstad ontstaan? In 1561 geeft Jan IV van Lymes, markies van Bergen op Zoom, opdracht de drooggevalen gorzen in het uiterste noord-westen van zijn Markiezaat in te polderen. De polder kwam in 1564 gereed en kreeg de naam Ruygenhil, het dorp wat er gebouwd werd kreeg eveneens deze naam. Toen de opvolger van de Markies, Jan van Wittem, in 1581 openlijk de zijde van de Spanjaarden koos, besloten de Staten van Brabant het gebied aan Willem van Oranje te geven als compensatie voor zijn bezittingen die hij gedurende de tachtigjarige oorlog was kwijt geraakt. Vanwege de strategische ligging besloot Willem van Oranje in 1583 van het dorp een vesting te maken. Het dorp Ruygenhil werd genoemd Willems'stad. Willemstad biedt u de mogelijkheid om heerlijk aan het water de dag af te sluiten met een voortreffelijke maaltijd en een goed aanbod van accommodaties.

Na een goede nachtrust stapt u weer op de fiets richting Geertruidenberg. Aangekomen in deze vestingstad ziet u Hollandse huizen met Brabantse bewoners. De historische markt met mooie, monumentale panden, herinnert aan de vroegere handelsfunctie, die eerst Hollands bezit was en nu in de provincie Noord-Brabant ligt. Het stadswapen van Geertruidenberg verwijst vandaag de dag nog naar de Hollandse periode, een klimmende leeuw staand in de Hollandse Tuin met in zijn klauwen een gebogen lans. De naam Sint Geertruidenberg wordt voor het eerst in het stadsrecht van 1213 gebruikt. Met het verlenen van stadsrechten door Graaf Willem I, werd Geertruidenberg in 1213 de eerste stad van het Graafschap Holland. Vandaar de naam 'Hollands oudste stad'. In 1319 werd de stad ommuurd met rondelen en poorten. Het werd een belangrijk handelscentrum waar graven, edelen en vertegenwoordigers van steden bijeen kwamen om hun belangen te behartigen. De St. Elisabethvloed, veroorzaakt door een enorme orkaan, maakte in 1421 een einde aan deze bloeiperiode. Deze ramp leidde tot het ontstaan van de Biesbosch. Ten noorden en westen van de stad zijn de vestingwerken nog volledig intact. De bewegwijzerde wandelroute door Geertruidenberg voert over deze verdedigingswerken. In museum de Roos, gelegen achter een fraaie 17e eeuwse trapgevel aan de Markt, zijn de vele facetten van de geschiedenis van Geertruidenberg te zien. De opvallendste bezienswaardigheid en tevens het centrale punt van de stad is de peervormige Markt. Het fraaie aanzien van dit plein wordt mede bepaald door de dubbele rij, ruim 200 jaar oude, leilinden en enkele 18e eeuwse pompen. Op de Markt vindt u ook diverse restaurants en café's.

Natuurlijk zijn ook alle andere combinaties tussen de vestingsteden mogelijk. In de brochure staat de afstand tussen de vestingsteden opgenomen. De afstanden zijn globaal en kunnen afwijken. Op die manier kunt u zelf uw arrangement (daag of meerdaags) samenstellen. De informatiepunten kunnen u behulpzaam zijn bij het samenstellen van het door u gewenste arrangement.

NVS - Postbus 10.001 - 4940 GA Raamsdonkveer - info@vestingsteden.nl - www.vestingsteden.nl

Nederlandse Vestingsteden

lange-afstand fietsroute

Hellevoetsluis

Brielle

Weesp

Naarden

Hulst

Amersfoort

Groenlo

Grave

Ravenstein

Bergen op Zoom

Willemstad

Geertruidenberg

Woudrichem

Gorinchem

Zaltbommel

's-Hertogenbosch

